

รายงานผลการทดลองสิ้นสุด ปี 2555

1. ชุดโครงการวิจัย   วิจัยและพัฒนาพันธุ์อ้อย
2. โครงการวิจัย   วิจัยและพัฒนาพันธุ์อ้อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ชื่อการทดลอง   การคัดเลือกโคลนอ้อยชุด 2549 เพื่อผลผลิตสูงและไว้ต่อได้ดี
Selection of Sugarcane Series 2006 for High Yield and Good
Ratooning Ability
4. คณะผู้ดำเนินงาน   วีระพล พลรักดี¹   ปราณี กองเกิด¹
5. บทคัดย่อ

โคลนอ้อยชุด 2549 มี 141 คู่ผสม มีต้นกล้า 38,125 ต้น แยกเป็นการผสมระหว่างอ้อยกับอ้อย 108 คู่ผสม ต้นกล้า 26,859 ต้น และการผสมระหว่างอ้อยกับพง 33 คู่ผสม ต้นกล้า 11,266 ต้น ในการคัดเลือกขั้นที่ 1 (ลูกอ้อย) คู่ผสมระหว่างอ้อยกับอ้อย คัดเลือกไว้ 868 ต้น จาก 85 คู่ผสม การคัดเลือกขั้นที่ 2 คัดเลือกไว้ 81 โคลน จาก 39 คู่ผสม ลูกผสมระหว่างอ้อยกับพง ในขั้นที่ 1 คัดเลือกไว้ 259 ต้น จาก 28 คู่ผสม ในขั้นที่ 2 คัดเลือกไว้ 16 โคลน จาก 8 คู่ผสม ลูกอ้อยที่คัดเลือกไว้ จะนำไปปลูกประเมินผลผลิตขั้นการเปรียบเทียบเบื้องต้นต่อไป

---

¹ ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น

6. คำนำ

อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย โดยประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกน้ำตาลอันดับที่ 2 ของโลก ปี 2555 ส่งออก 7.8 ล้านตัน ทำรายได้เข้าประเทศ 124,000 ล้านบาท ผลผลิตของอ้อยในปี 2551 ถึง 2553 มีปริมาณ 66.64, 68.48 และ 95.35 ล้านตัน ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 2556) ในปีการผลิต 2554/55 มีปริมาณอ้อยเข้าหีบทั้งสิ้น 97.98 ล้านตัน CCS เฉลี่ย 12.04 ผลผลิตน้ำตาลต่อตันอ้อย 104.47 กก./ตัน (สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย 2556)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแหล่งปลูกอ้อยที่สำคัญของประเทศไทย ในปีเพาะปลูก 2554/55 มีพื้นที่ปลูกอ้อย 3.797 ล้านไร่ ผลิตอ้อยส่งโรงงาน 39.009 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 39.81 ของผลผลิตอ้อยทั้งประเทศ และมีผลผลิตเฉลี่ย 11.25 ตันต่อไร่ ใกล้เคียงกับผลผลิตเฉลี่ยของประเทศซึ่งเท่ากับ 11.82 ตันต่อไร่ มีโรงงานน้ำตาลจำนวน 19 โรง และมีพื้นที่ปลูกอ้อยครอบคลุมทั้ง 19 จังหวัด โดยมีพื้นที่ปลูกหนาแน่นอยู่ในบริเวณรอบๆ โรงงาน ปัญหาในการผลิตที่สำคัญคือ ผลผลิตค่อนข้างต่ำโดยเฉพาะในอ้อยต่อ ไร่ต่อได้เพียง 1 ปี และมีต้นทุนการผลิตสูง แนวทางแก้ไขปัญหาลำนี้คือ เลือกใช้พันธุ์และเทคโนโลยีการผลิตให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ จึงมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาพันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ โดยการคัดเลือก และประเมินผลผลิต ในสภาพแวดล้อมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

7. วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

กล้าอ้อยลูกผสม 141 คู่ผสม 38,125 ต้น และพันธุ์ขอนแก่น 3

วิธีการ

การคัดเลือกขั้นที่ 1 ปลูกอ้อยเป็นแถวหลุมละ 1 ต้น ใช้ระยะระหว่างแถว 1.3 เมตร และระยะระหว่างหลุม 50 เซนติเมตร ทุกๆ 10 แถว ปลูกพันธุ์ขอนแก่น 3 คั้น 1 แถว เพื่อเปรียบเทียบการเจริญเติบโต คัดเลือกอย่างน้อย 3 ครั้ง เมื่ออ้อยอายุ 3-4 เดือน 6-7 เดือน และก่อนเก็บเกี่ยว คัดเลือกกอที่คาดว่าจะมีผลผลิตสูงจากความสูง จำนวนลำตอกอ และขนาดของลำ มีค่าบrix สูง ไม่แสดงอาการของโรคใบขาวและเส้ดำ และเส้กลางถ้ากลวงต้องมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางน้อยกว่า 2 มิลลิเมตร

การคัดเลือกขั้นที่ 2 ปลูกอ้อยเป็นแถวยาว 6 เมตร ใช้ระยะระหว่างแถว 1.3 เมตร และระยะระหว่างหลุม 50 เซนติเมตร หลุมละ 2 ท่อน ท่อนละ 3 ตา ทุกๆ 10 แถว ปลูกพันธุ์ขอนแก่น 3 คั้น 1 แถว เพื่อเปรียบเทียบการเจริญเติบโต การคัดเลือกดำเนินการเช่นเดียวกับในขั้นที่ 1

เวลาและสถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ เริ่มต้น ตุลาคม 2553 ถึง สิ้นสุด กันยายน 2555

สถานที่ดำเนินการ ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น แปลงตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

8. ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

โคลนอ้อยชุด 2549 มี 141 คู่ผสม มีต้นกล้า 38,125 ต้น แยกเป็นการผสมระหว่างอ้อยกับอ้อย 108 คู่ผสม ต้นกล้า 26,859 ต้น และการผสมระหว่างอ้อยกับพง 33 คู่ผสม ต้นกล้า 11,266 ต้น ในการคัดเลือกชั้นที่ 1 (ลูกอ้อย) คู่ผสมระหว่างอ้อยกับอ้อย คัดเลือกไว้ 868 ต้น จาก 85 คู่ผสม คู่ผสมที่คัดเลือกได้มากที่สุด คือ UT5/M124-59 UT5/K76-4 Kps94-13/M124-59 KK1/94-2-099 UT1/LK92-11 CP72-1240/TBy20-0291 UT5/Q130 95-2-317/Q114 K95-283/94-2-483 และ Kps94-13/CoS245 คัดเลือกไว้ 53 38 37 34 30 29 29 27 26 และ 25 ต้น ตามลำดับ การคัดเลือกชั้นที่ 2 คัดเลือกไว้ 81 โคลน จาก 39 คู่ผสม คู่ผสมที่คัดเลือกได้มากที่สุด คือ TBy20-0154/94-2-354 CP72-1240/TBy20-0291 Kps94-13/CoS245 Kps94-13/M124-59 TBy20-0535/UT5 และ UT1/Kps94-13 คัดเลือกไว้ 10 7 4 4 4 และ 4 ต้น ตามลำดับ(ตารางที่1)

คู่ผสมระหว่างอ้อยกับพง ในชั้นที่ 1 คัดเลือกไว้ 259 ต้น จาก 28 คู่ผสม คู่ผสมที่คัดเลือกไว้มากที่สุดคือ TBy20-0154/ThS98-213 UT5/ThS98-255 95-2-317/ThS98-233 83-2-888/ThS98-72 UT5/ThS98-45 และ UT3/ThS98-255 คัดเลือกไว้ 30 24 23 21 20 และ 19 ต้น และมี 5 คู่ผสมที่ไม่ได้คัดเลือกไว้ CP52-148/ThS98-55 LK92-17/ThS98-266 N52-211/ThS98-64 N52-211/ThS98-84 และTBy20-0154/03-4-391 ในชั้นที่ 2 คัดเลือกไว้ 16 โคลน จาก 8 คู่ผสมคู่ผสมที่คัดเลือกไว้มากที่สุดคือ TBy20-0291/ThS98-212 และ 83-2-888/ThS98-72 คัดไว้ 6 และ 4 โคลน ตามลำดับ (ตารางที่2)

ลูกผสมของอ้อยกับอ้อยและอ้อยกับพงที่คัดเลือกได้ทั้งหมด จะนำไปประเมินผลผลิตในชั้นการเปรียบเทียบเบื้องต้นต่อไป

9. สรุปผลการทดลองและคำแนะนำ

โคลนอ้อยชุด 2549 มี 141 คู่ผสม มีต้นกล้า 38,125 ต้น แยกเป็นการผสมระหว่างอ้อยกับอ้อย 108 คู่ผสม ต้นกล้า 26,859 ต้น และการผสมระหว่างอ้อยกับพง 33 คู่ผสม ต้นกล้า 11,266 ต้น การคัดเลือกในชั้นที่1 และ2 ได้คัดเลือกลูกผสมระหว่างอ้อยกับอ้อยไว้ 39 คู่ผสม 81 โคลน ลูกผสมระหว่างอ้อยกับพง คัดเลือกไว้ 8 คู่ผสม 16 โคลน โคลนอ้อยที่คัดเลือกไว้ จะนำไปประเมินผลผลิตในชั้นการเปรียบเทียบเบื้องต้น

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

โคลนอ้อยที่คัดเลือกไว้ จะต้องนำไปปลูกประเมินผลผลิตในชั้นการเปรียบเทียบเบื้องต้น

11. เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาที่ดิน. 2549. การสำรวจและคาดการณ์ผลผลิตอ้อยโรงงานปี 2549 โดยใช้เทคโนโลยีการสำรวจข้อมูลระยะไกลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์. เอกสารวิชาการที่ 31/09/49. ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 2 สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย. 2554. รายงานพื้นที่ปลูกอ้อยของประเทศไทย ปีการผลิต 2552/2553. www.oscb.co.th.

12. ภาคผนวก

Table1. The first and second selection of F1 progenies of sugarcane series 2006

Combinations	Seedlings	1 st select.	2 nd select.(plant)	2 nd select.(ratoon)
83-2-888/DB7-160	239	15	0	0
83-2-888/SP77-102	61	0	0	0
85-2-352/LK92-11	500	0	0	0
90-2-043/LK92-11	300	21	1	1
90-2-043/Q142	150	3	3	2
94-2-064/CP72-355	33	0	0	0
94-2-064/F162	50	2	0	1
94-2-064/K88-92	23	5	2	2
94-2-064/LK92-11	100	4	1	1
94-2-064/Q142	10	0	0	0
SP80/B49-199	19	1	1	0
SP80/SP71-6180	450	11	2	1
UT8/SP71-1428	50	4	2	2
UT8/Vomo	750	20	2	2
95-2-192/LF89-2128	180	0	0	0
95-2-317SP80	90	3	1	1
95-2-317/BL22	8	0	0	0
95-2-317/CoS245	500	9	3	1
95-2-317/LF82-1577	500	14	2	0
95-2-317/LF89-2128	106	9	0	1
95-2-317/M124-59	91	0	0	0
95-2-317/Muritious	500	0	0	0
95-2-317/Q114	650	27	4	2
95-2-317/Q77	520	2	0	0
B49-199/Q142	400	11	1	0
BL22/Tuc73-3	100	6	3	2
BP64/M124-59	18	7	1	1
Co997/M124-59	450	11	1	0
CP52-148/Q47	190	2	0	0
CP52-84/Co449	183	3	0	0
CP61-37/Co1046	150	10	1	1
CP72-1240/TBy20-0291	610	29	7	7
CP89-327/Co1046	500	10	1	1

F152/CP36-31	94	0	0	0
F152/Q82	100	2	0	0
F152/SP71-1426	300	18	0	0
F163/LK92-11	85	4	0	0
H47-4491/Co499	15	0	0	0
IAC52-336/SP72	46	5	0	0
K88-65/94-2-354	100	0	0	0
K95-283/94-2-099	84	4	0	0
K95-283/94-2-483	570	26	1	0
K95-283/95-2-156	250	5	0	0
K95-283/Co1273	15	1	0	0
K95-283/SP72	100	2	0	0
K95-84/94-2-483	300	0	0	0
KK1/94-2-099	600	34	6	4
KK1/94-2-354	500	3	0	0
KK1/94-2-483	100	1	0	0
KK1/Homer	75	3	0	0
KK1/LK92-11	300	22	2	0
KK1/Q77	35	2	0	0
KK1/SP71-355	500	11	1	0
KK80/94-2-099	29	1	0	0
KK80/94-2-354	120	3	0	0
KK80/95-2-156	87	4	2	0
KK80/KU60-7	92	3	0	0
KK80/LF66-3351	140	4	2	0
KK80/LF82-1577	250	0	0	0
KK80/SP72	300	3	0	0
KK80/VESTA	44	2	0	0
Kps94-13/Co1046	430	10	0	1
Kps94-13/Co1146	500	13	7	2
Kps94-13/Co1748	400	7	0	1
Kps94-13/Co449	280	10	3	0
Kps94-13/CoS245	500	25	5	4
Kps94-13/F170	169	3	0	0
Kps94-13/IRK67-1	400	6	1	0
Kps94-13/M124-59	500	37	4	4

LF63-863/K92-213	400	10	2	0
LF82-153/Co1046	26	0	0	0
LF82-153/M124-59	250	3	1	1
LF89-2128/Co1046	500	23	3	1
M134-32/Homer	50	1	0	0
N51-216/94-2-483	45	0	0	0
N51-216/95-2-156	125	5	0	0
Q77/Homer	50	1	0	0
ROC9/Homer	200	4	0	0
TBy20-0154/85-2-352	18	0	0	0
TBy20-0154/94-2-354	150	23	12	10
TBy20-0154/Co1046	18	0	0	0
TBy20-0154/Co449	8	0	0	0
TBy20-0154/F163	16	0	0	0
TBy20-0154/LF66-3351	450	0	0	0
TBy20-0154/Q135	36	2	1	1
TBy20-0154/TBy20-0291	50	5	1	1
TBy20-0535/Q142	80	0	0	0
TBy20-0535/UT5	30	6	4	4
UT1/94-2-099	98	0	0	0
UT1/SP80	870	20	5	1
UT1/Co1010	11	4	1	0
UT1/Kps94-13	500	19	7	4
UT1/KU60-7	185	13	3	1
UT1/LK92-11	650	30	3	1
UT1/N51-216	100	4	0	0
UT1/Q77	125	10	3	1
UT1/SP71-355	37	0	0	0
UT5/Co1046	500	8	0	1
UT5/Co1078	235	5	4	0
UT5/Co1748	471	9	6	3
UT5/Co253	300	3	2	1
UT5/CoS245	550	14	2	0
UT5/K76-4	500	38	1	0
UT5/M124-59	1000	53	8	3
UT5/Q130	500	29	3	2

UT5/Q146	300	4	0	0
Phra Ratt.2/94-2-483	400	6	0	0
Chewing/Co1046	134	3	0	0
Total	26859	868	145	81

Table2. The first and second selection of F1 progenies between sugarcane and *S. spontaneum* series 2006

Combinations	Seedlings	1 st select.	2 nd select.(plant)	2 nd select.(ratoon)
83-2-888/ThS98-72	1000	21	4	4
95-2-156/ThS98-266	160	4	0	0
95-2-317/ThS98-133	700	10	2	1
95-2-317/ThS98-141	100	5	0	0
95-2-317/ThS98-215	150	2	0	0
95-2-317/ThS98-217	450	2	0	0
95-2-317/ThS98-233	400	23	4	1
CP52-148/ThS98-55	130	0	0	0
KK1/ThS98-133	500	9	1	0
KK80/ThS98-133	300	7	0	0
Kps94-13/ThS98-27	300	4	0	0
Kps94-13/ThS98-52	900	11	0	0
LK92-17/ThS98-266	100	0	0	0
N52-211/ThS98-64	150	0	0	0
N52-211/ThS98-84	150	0	0	0
TBy20-0154/ThS98-213	500	30	0	0
TBy20-0291/ThS98-212	331	6	1	6
UT1/ThS98-133	50	3	0	0
UT1/ThS98-215	500	13	0	0
UT1/ThS98-233	109	2	2	0
UT1/ThS98-255	370	3	0	0
UT1/ThS98-270	100	4	0	0
UT1/ThS98-307	500	4	0	0
UT1/ThS98-45	200	2	0	0
UT3/ThS98-255	500	19	1	0
UT5/ThS98-255	500	24	1	1
UT5/ThS98-307	200	2	1	0
UT5/ThS98-38	500	3	0	0
UT5/ThS98-45	300	20	2	1
UT5/ThS98-49	300	9	3	1
UT5/ThS98-69	500	12	0	0
UT5/ThS99-83	300	5	1	1
TBy20-0154/03-4-391	16	0	0	0
Total	11266	259	23	16